

Hindistan'da Türkçe öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı programı

Mohd MANAZİR¹

APA: Manazir, M. (2019). Hindistan'da Türkçe öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı programı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö6), 53-544. DOI: 10.29000/rumelide.648416

Öz

Hindistan-Türkiye ilişkileri çok eskiye dayanmaktadır. Yaklaşık sekiz asır Hindistan'ı vatan tutan Türkler birçok edebi ve mimari eser bırakmıştır. Sekiz asır Türk hakimiyetinde kalan ve kültürel çeşitlilikte Anadolu'yla yarışabilecek durumda olan Hindistan, Türk kültüründen oldukça etkilenmiştir. Bu etkiye Hindistan'da konuşulan Hintçe ve Urduca'da daha çok rastlanır. Türkçe her ne kadar Hindistan'ın resmî dili olarak kabullenilmemişse de kendi tesirini Urduca ve Hintçe'ye bırakmıştır. Bugün Hintçe, Urduca ve Türkçe arasındaki ortak kelimelerin sayısı dokuz bin civarına varmaktadır. Fakat İngilizlerin Hindistan'a girişiyle Türkçe Hindistan'da unutulmuş ve Türkçe eserlerin çoğu İngiltere'ye götürülmüştür. Kalan eserler üzerinde de yeterince ilmi çalışma yapılmamıştır. Fakat Delhi'deki Jamia Millia İslamia Üniversitesinde TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün 2006'dan beri ortaklaşa yürüttüğü Türkçe programı ile Türkçenin yaygınlık kazanması hedeflenmiştir. Jamia Millia İslamia Üniversitesinde, Türkçe öğretimi, TİKA'nın girişimleri sonucu, 2006-2007 öğretim yılında başlamıştır ve 2010 yılından bu yana da Yunus Emre Enstitüsünün desteği ile devam etmektedir. Beşeri Bilimler ve Yabancı Diller Fakültesi çatısı altında, sertifika programı kapsamında açılan kurslar, takip eden süreçte, sırasıyla Diploma ve Yüksek Diploma programları ile ivme kazanmıştır. Yukarıdaki programlara öğrenciler tarafından gösterilen ilgi neticesinde, 2012-2013 öğretim yılında Türk Dili ve Edebiyatı lisans programı açılmış ve ilk öğrenci kayıtlarını almıştır. Üzerinde çalıştığımız makalede; 2006'da Jamia Millia İslamia Üniversitesinde sertifika programı ile başlayan, bugün lisans düzeyinde olan ve yüksek lisans programının açılması yönünde ilerleyen bölümün gelişimi üzerinde durulacaktır. Ayrıca Hindistan'ın Delhi eyaletindeki bir başka üniversite olan Jawaharlal Nehru'da da Yunus Emre Enstitüsünün protokolü çerçevesinde seçmeli Türkçe dersleri mevcuttur ve makalemizde Arapça, İngilizce, Farsça gibi dil ve edebiyat bölümlerinde okuyan öğrencilerin Türkçeyi tercih etme sebepleri de ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Hindistan-Türkiye ilişkileri, Türkçe öğretimi, Türk dili ve edebiyatı bölümünün açılması ve gelişmesi.

Abstract

Teaching Turkish in India, Turkish language and literature

India and Turkey relations are based on very old. The Turks who held India for almost eight centuries, left many literary and architectural works. India, which remained under Turkish rule for eight centuries and could compete with Anatolia in cultural diversity, was highly influenced by Turkish culture. This effect is more common in Hindi and Urdu spoken in India. Although Turkish was not accepted as the official language of India, it left its influence on Urdu and Hindi. Today, the number of common words between Hindi, Urdu and Turkish is around nine thousand. However, with the

¹ YL Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD (Konya, Türkiye), manazirm348@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1748-2531 [Makale kayıt tarihi: 06.10.2019-kabul tarihi: 20.11.2019; DOI: 10.29000/rumelide.648416]

arrival of the British in India, Turkish was forgotten in India and most of the Turkish works were taken to England. There are not enough scientific studies on the remaining works. However, the Turkish program at Jamia Millia Islamia University in Delhi, which has been carried out jointly by TİKA and Yunus Emre Institute since 2006, aims to expand Turkish. At the Jamia Millia Islamia University, Turkish teaching started in the 2006-2007 academic year as a result of TİKA's initiatives and has been continuing since 2010 with the support of the Yunus Emre Institute. The courses opened within the scope of the Certificate program under the umbrella of the Faculty of Humanities and Foreign Languages gained momentum with the Diploma and Higher Diploma programs, respectively. As a result of the interest shown by the students to the above programs, the undergraduate program of Turkish Language and Literature was opened in the 2012-2013 academic year as a result of TİKA's initiatives and has been continuing since 2010 with the support of the Yunus Emre Institute. The courses opened within the scope of the Certificate program under the umbrella of the Faculty of Humanities and Foreign Languages gained momentum with the Diploma and Higher Diploma programs, respectively. As a result of the interest shown by the students to the above programs, the undergraduate program of Turkish Language and Literature was opened in the 2012-2013 academic year and the first student enrolled. In the article we are working on; it will focus on the development of the department that started with the Certificate program at Jamia Millia İslamia University in 2006 and is currently at the undergraduate level and proceeding to open the graduate program. In addition, Jawaharlal Nehru, another university in the state of Delhi in India, offers elective Turkish courses in accordance with the protocol of the Yunus Emre Institute, and the article will also examine the reasons why students of Arabic, English and Persian language prefer Turkish.

Keywords: India-Turkey relations, teaching Turkish, opening and development of the department of Turkish language and literature.

Giriş

Dünyanın en gelişmiş uygarlıklarının beşiği olan Hindistan'da zamanla çeşitli devletler kurulmuştur. Fakat Hindistan'a en çok tesir eden Türk devletleri olmuştur. Bunun en önemli sebebi de halka eşit davranmaları, din ve dil bakımından insanlar arasında ayrımcılık yapmamalarıdır. Hint Raçputların (Hint Racalıklar) ise kast sisteminde ayırım yapması Türk hükümdarları için Hint topraklarında hakimiyet kurma işini kolaylaştırmıştır. Çünkü Raçputlar, ataerkil düşüncesine sahip; üstelik halka karşı hoşgörülü olmaması da Hint halkının Türk Sultanlığına meyletmesinde önemli bir amil olmuştur. Gerek Gazneli Mahmud (öl. 1030) olsun gerekse Babür Şah (öl. 1530) veya ondan sonra gelen sultanlar olsun Hindistan'ın ekonomisini güçlendirmekte büyük çaba göstermişlerdir. Ekonomi dışında her sultan kendi döneminin şartlarına uyararak kaldığı müddette medrese, hangâh, cami, türbe, saray ve efsanevi Tac Mahal'in yanı sıra pek çok mükemmel eser inşa etmiştir. Mimari dışında edebî eserlerin sayısı da az sayılmaz. Kalküta, Mumbai, Delhi ve Haydarabad gibi muhtelif yerlerin kütüphane ve müzelerinde el yazmaları bulunmaktadır. Mevcut eserler içerisinde Anadolu-Osmanlı sahasına ait eserlerin sayısı önemli bir yer tutmaktadır. Ancak Çağatay Türkçesi'yle yazılmış eserler de dikkat çekicidir. Fakat bu eserler üzerine bilimsel çerçevede yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu yüzden dile ilgi duyan ve Fars Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim görevlisi olan hocalar Jamia Millia İslamia Üniversitesi (Delhi, Hindistan)'da "Türkçe öğretimi" adlı bir projeye üniversite senatörleriyle görüşmüşler. Diğer taraftan Türkiye'nin de böyle bir projesinin olması bu işin kolaylaşmasını sağlamıştır. 2006'da "Sertifika" programıyla Hindistan'da Türkçe öğretim programı başlamıştır. Bu bölümün başlangıcında öğrenim gören 4-5 öğrenciydi ancak halihazırda bu bölümde 184 öğrenci kayıtlıdır. Bu makalede ilk önce Hindistan ve Türkiye'nin ilişkileri ve kültürel mübadeleden söz edilecek

ve daha sonra Hindistan'da Türkçe öğretilimi ve onun gelişmesi üzerine durulacaktır. Sonuç ve kaynakça kısmıyla makale sonlandırılacaktır.

Hindistan-Türkiye ilişkileri

Hindistan-Türkiye arasındaki ilk diplomatik ilişkiler 1481-82 yıllarında Osmanlı padişahları ve Müslüman liderler arasında gerçekteşmiştir. Hindistan'ın özgürlük savaşçısı Dr. Mukhtar Ahmet Ansari'nin 1912'de Balkan savaşındaki tıbbî misyonu ile Türkiye-Hindistan ilişkisi daha da güçlü bir ivme kazanmıştır. Millî Mücadele yıllarında Türkiye Cumhuriyetinin kurulması için Hint desteğinin gelmesi, Osmanlı devletine dayalı Hindistan'da hilafet hareketinin başlaması Mahatma Gandhi'nin bizzat buna destek vermesi de Hint-Türkiye ilişkisini gözler önüne sermektedir (İndia-Turkey relation 2014: 1-2). Birinci Dünya Savaşı'nda Türkiye İngiltere'ye karşı Almanya'ya destek oldu. Hint Müslümanları Türkiye'nin savaşa girmesinden dolayı çok tedirgin oldu. Çünkü İngilizler kazandığı takdirde Türkiye'ye karşı dürüst, adaletli davranmayacaklarını biliyorlardı. Hatta Hint Müslümanları İngiltere Başbakanı Lloyd George'a yardımda bulunmak için Müslümanların mukaddes mekanlarına zarar verilmemesine dair ve cenkten sonra Müslümanların hilafetinin devam etmesine yönelik sözleşme yaptılar. Bu savaşta zafer İngiltere'nin eline geçtikten sonra İngilizler Hint Müslümanlarına verdiği sözleri tutmadı. Bundan dolayı Hint Müslümanları onlara sözlerini hatırlatmak ve hilafeti korumak için "Hilafet Hareketi"ni başlatmış ve bu hareket esnasında hem Devlet-i Osmaniye'yi desteklemek, hem de cenkte şehit olan ailelerin yetim çocuklarına maddi yardımda bulunmak amacıyla yardım toplayarak yollamışlardır. (Urdu gazete 9. 03. 2018). Müslümanların Hindistan topraklarına ilk girişi VII. yüzyıl gibi erken bir tarihe denk gelmektedir fakat bu dönemlerde Hindistan'da Müslüman hükümdarların etkisi zayıftı. Ancak XI. yüzyıldan sonra Hindistan adeta Müslüman Türklerin hücumlarının merkezine dönmüştür (Bokuleva, 2012: 442). Özellikle 1000-1027 yılları arasında Sultan Gazneli Mahmut'un Hindistan'a 17. sefer düzenlemesi ve onun Hindistan'a gelmesi Hinduların zihninde derin izler bırakmıştı. Gazneliler'in seferlerinden yaklaşık 150 yıl sonra ikinci bir Türk dalgası; Gur Sultanı Muhammed tarafından gerçekteştirildi (Malkoç, 2016:110-112). Hindistan coğrafyasında Delhi Türk Sultanlıkları 1206-1526, Kutbiler 1206-1266, Balabanlılar 1266-1290, Kalaç Sultanlığı 1290-1320, Tuğluklular 1320-1414, Seyyidiler 1414-1451, Lodiler 1451-1526, Babürler 1526-1858 olmak üzere tarih boyunca çeşitli Türk devletleri kurulmuştur. Bu devletler içerisinde en uzun süren Babür İmparatorluğudur. Fakat Babür ile Osmanlılar arasında ilişkilere dair pek bilgi bulunmamaktadır. Amma Babür'den sonra Ekber ve Cihangirler ile IV. Murad'ın mektuplaşmaları bilinmektedir. Babürlü elçiler ile Osmanlılar arasında karşılık hediyeler ve diyaloglar ta 18. yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir. (Bilkan, 1998: 2-4). XII. yüzyılın sonundan 1526'ya kadar Delhi Türk Sultanlığı hakimiyetini sürdürmüştür. Delhi Türk Sultanlığı, dönemine ait pek çok mimari eser günümüze kadar gelememiştir. Günümüze gelenlerden bazıları ise harabe halindedir. 1193 yılında Gurlu Muhammed Delhi'yi sultanlığının başkenti yaptıktan sonra bu tarih Hindistan'da gerçekte Türk-Müslüman mimarisinin başlangıç tarihi olmuştur. 11. yüzyıldan itibaren mimarlıktan edebiyata, sanattan yazıya İslamiyetin etkisi görülmeye başlanmıştır. Hindistan'da halen ayakta olan ve Türkler tarafından yapılan mimarî eserler Türklerin mimarlıkta çok zengin olduğunu işaret etmektedir. (Macun, 348-350). "*Hindistan'daki edebî ve kültürel ortamın oluşmasında da Türk asıllı mutasavvıf ve şairlerin payı oldukça büyüktür. Türklerin Hindistan'da hüküm sürdüğü dönemlerde her ne kadar Farsça resmî dil olsa da az çok eser Çağatay dilinde de verilmiştir. Çağatay Türkçesi için Babür-name, Aruz Risalesi, Mübayyen ve Risale Validiye Tercümesi gibi eserler zikredilebilir*" (Bilkan, 1998: 9-11). Türkçe her ne kadar Hindistan'ın resmî dili olarak kabullenilmemişse de kendi tesirini Urduca'ya, Hintçe'ye bırakmıştır. Araştırmalara göre Türkçe ve Hintçe-Urdüca arasındaki ortak kelimelerin sayısı dokuz bin civarına kadar varır. Hindistan'ın pilavı ve sihk kebabı (şiş kebabı) da Hintler'e Türkler tarafından öğretilmiştir. Ayrıca Hindistan'da Türki Topu

(Türk Şapkası) da çok meşhurdur. (Asif, 2017: 1). Bugün Hindistan coğrafyasında Türkçe el yazma eserlerinin bulunması da Türkçenin son yüzyıla kadar etkisini sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Hindistan'ın U.P. eyaletinin Rampur şehrindeki Raza Kütüphanesi başta olmak üzere ülkenin çeşitli yerlerinde 15 kütüphane Türkçe el yazmaları barındırmaktadır. Bu yazmaların çoğu çalışmaya değerdir fakat bu eserleri bilim dünyasına sunmak oldukça zahmetli bir iş gibi görünmektedir. Bunda, bölgenin coğrafi ve siyasal yapısı yanında, nadir eserlere karşı var olan ilgisizlik de etkili olmuştur (Kardaş, s. 210). Hindistan kütüphanelerinde bulunan Türkçe el yazmaları ile ilgili düzgün bir katalog yapılmadığı için eserleri taramak oldukça zahmetli bir iş gibi görünmektedir ancak Ali Fuat Bilkan'ın yaptığı çalışma "Hindistan'da Gelişen Türk Edebiyatı" işinizi kolaylaştırır diye düşünüyoruz. Hindistan'da Türklerin sekiz asır kalmalarına rağmen şimdi Türkçe bilen bir avuç kadar insanın var olması da bilim adamlarının Türkçeye karşı ilgisizliğini göstermektedir. Ancak bu ilgisizliğin giderilmesi için 2006-2007'de Jamia Millia İslamia Üniversitesinde sertifika programı ile başlayan Türkçe programı bugün lisans öğrencilerini de içine almıştır. Yunus Emre Enstitüsü ve Hindistan'ın Jamia Millia İslamia Üniversitesinin ortaklaşa yürüttüğü çalışma kapsamında her sene 4-5 öğrencinin yükseköğretim için Türkiye'ye gelmek için tercihte bulunduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra Yaz Okulu ve diğer programlar sayesinde Türkiye her yıl bir önceki seneye göre daha fazla öğrenci çekmeyi başarmaktadır. Bizim bu çalışmamızda 2006-2007'de sertifika programı ile başlamış olan Türkçe programının bugün lisans düzeyine ulaşmış olmasının sebepleri ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün gelişmesi üzerinde duracağız. Her programı madde madde işleme ve bir başlık altına toplamaya çalışacağız.

Türkçe Öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün açılması ve gelişmesi

Kısa Tarihçe

Türk Dili Program Türleri

Sertifika (Certificate)

Diploma (Diploma)

Yüksek Diploma (Advance Diploma)

Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı (B.A.)

B.A. (Lisans) Programı Müfredatı

Yüksek Lisans

Yaz Okulu

Öğretim Elemanları

Programın Fakülte İçindeki Diğer Dil Programlarına Kıyasla Tercih Edilirlik Tablosu

Mezunlar Nerelerde İstihdam Ediliyor? İş Olanakları Nelerdir?

Seçmeli Yabancı Dil Dersi Olarak Jawaharlal Nehru'da Türkçe

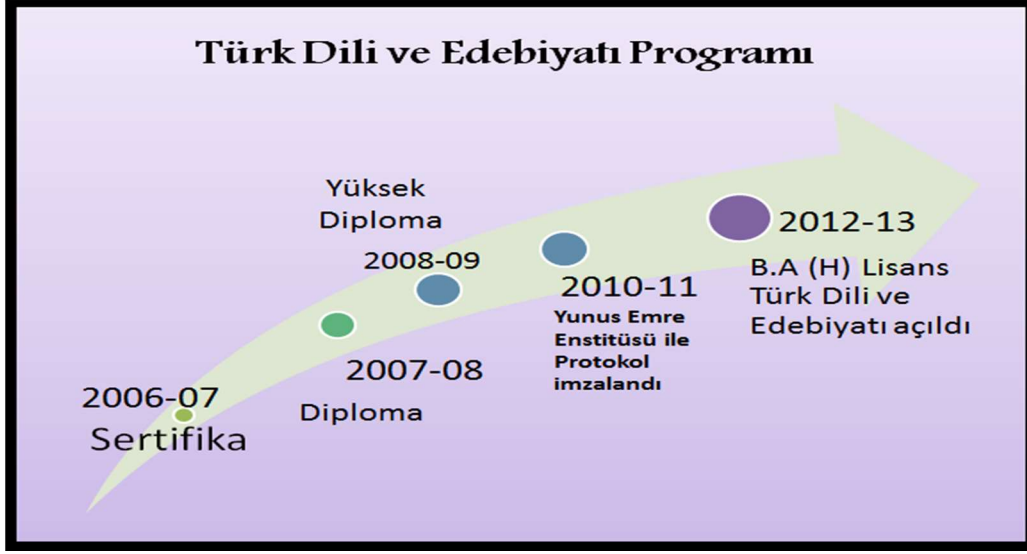
1) Kısa tarihçe

Jamia Millia İslamia Üniversitesinde Türkçe öğretimi, TİKA'nın girişimleri sonucu, 2006-2007 öğretim yılında başlamıştır. 2010 yılından bu yana ise Yunus Emre Enstitüsünün desteği ile devam etmektedir. Beşeri Bilimler ve Yabancı Diller Fakültesi çatısı altında, Sertifika programı kapsamında açılan kurslar, takip eden süreçte, sırasıyla Diploma ve Yüksek Diploma programları ile ivme kazanmıştır.

Yukarıdaki programlara öğrenciler tarafından gösterilen ilgi neticesinde, 2012-2013 öğretim yılında Lisans Programı olarak, Türk Dili ve Edebiyatı açılmış ve ilk öğrencilerini kabul etmiştir. JMİ Üniversitesinde lisans süresi toplam üç yıldır. 2014-2015 öğretim dönemi itibarıyla (Lisans

programından) ilk mezunlarını vermiştir. Lisansın (istisnai bölümler dışında) 3 yıl olduğu üniversitede, yüksek lisans programı, öğrencilerin kariyer planlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Yüksek lisans açılması yönünde çalışmalar başlanmış, üniversitenin yönetmelikleri çerçevesinde hazırlıklar sona ermiş olup bir yıl sonra açılması öngörülmektedir. İlgili Senato kararının olumlu yönde çıkması durumunda, Türk Dili Koordinatörlüğu, 2020-2021 dönemi için, Yüksek Lisans Programına öğrenci kabul etmeyi hedeflemektedir. Üniversite içindeki genel yapıyı ve öğrencilerin algısını göz önünde tutarak şu söylenebilir ki, ancak böylece bölüm hüviyetini de tam anlamıyla kazanmış olacaktır.

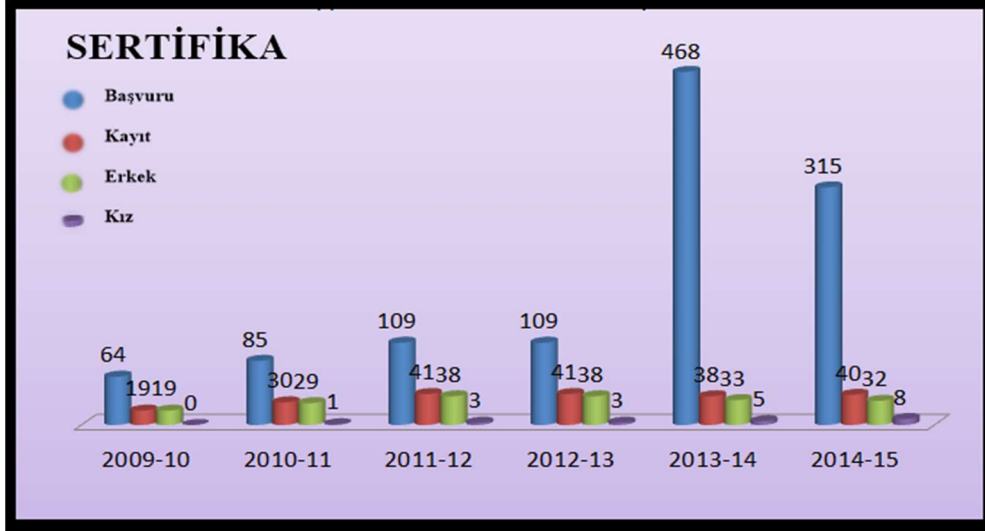
Tablo 1A: Tarihçe

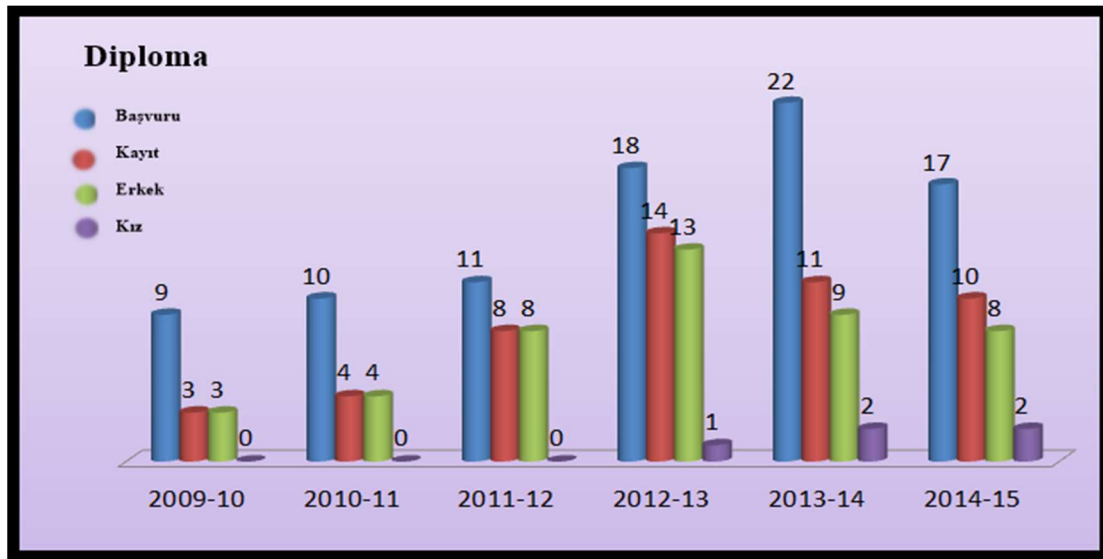
2) Türk Dili Program Türleri

a) Sertifika

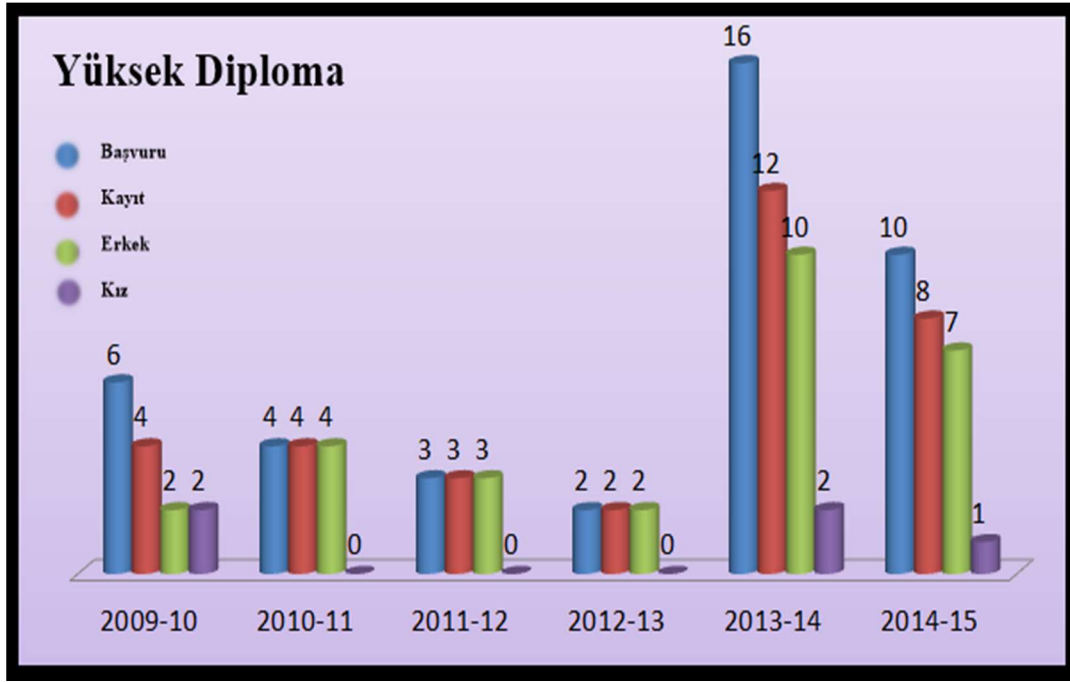
Haftada üç gün ders verilen, çeşitli bölümlerde Lisans, Yüksek Lisans ya da Doktora devam eden öğrencilerin katıldığı Türkçe öğretimi programıdır. Sertifika Programı sonunda başarılı öğrencilerin **A2** seviyesinde Türkçe bilgisine sahip olması beklenir.

Tablo 2A: Başvuru, kabul sayısı, yıllara ve cinsiyete göre öğrenci dağılımı**b) Diploma**

Sertifika programını başarı ile tamamlamış öğrencilerin, yeni bir sınava girerek kabul edildiği, Türkçe öğretim programıdır. Bu programı tamamlayanların B2 seviyesinde Türkçe bilgisine sahip olması beklenmektedir.

Tablo 2B: Başvuru, kabul sayısı, yıllara ve cinsiyete göre öğrenci dağılımı**c) Yüksek diploma**

B2 seviyesinde Türkçe bilgisine sahip öğrenciler, Gramer ve Metin İnceleme dersleri ile **C1** seviyesine taşınırken, İngilizce-Türkçe çeviri dersleri, Türk Edebiyatında Öykü ve Şiir derslerini de alırlar. Yukarıdaki her üç program da haftanın sınırlı günlerinde, öğrencilerin diğer eğitim-öğretim faaliyetlerine engel olmayacak saatlerde planlanıp yürütülmektedir. Yüksek Diplomadan mezun olan bir öğrenci, Hindistan'da Lisans mezunu öğrencilerle aynı hak ve yetkilere sahip olmuş olur. Yukarıdaki program türlerinin, Türk dili dışında farklı dillerde de uygulandığı bilinmektedir.

Tablo 2C: Başvuru, kabul sayısı, yıllara ve cinsiyete göre öğrenci dağılımı**d) Lisans programı**

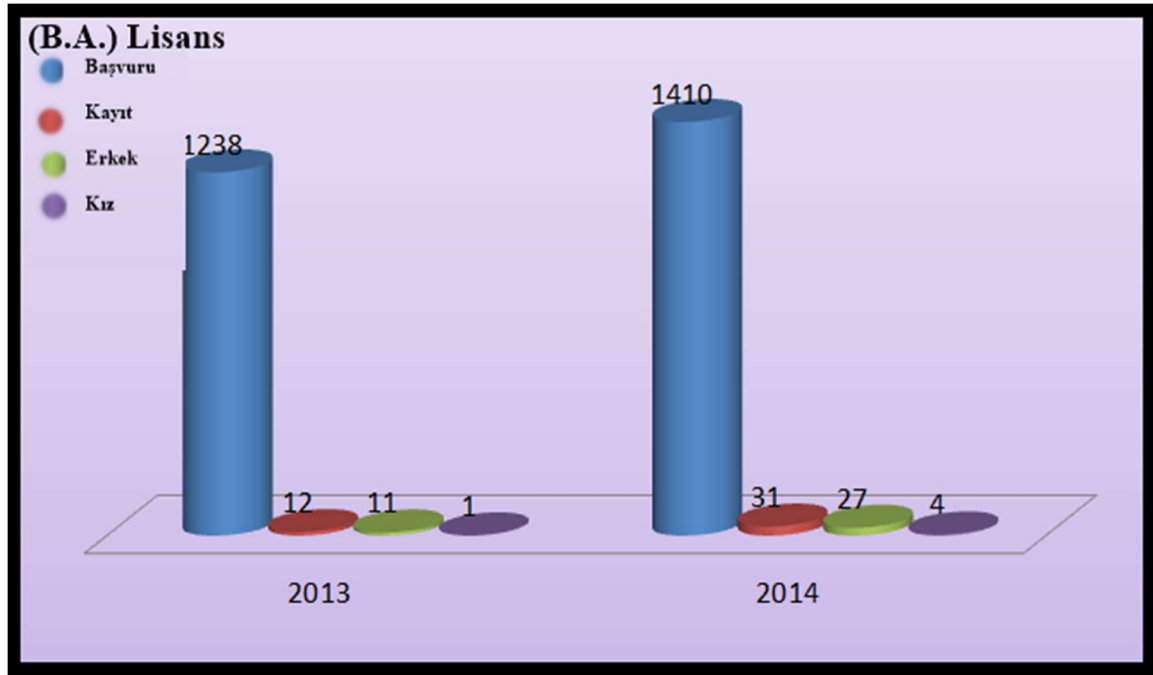
Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı, 3 s6mestir Türkçe öğretilimi ve 3 s6mestir de dil ve edebiyat dersleri olmak üzere 3 yılda tamamlanır. Toplam 6 s6mestirde verilen dersler aşağıdaki gibidir. Bölüm müfredatı için İngilizce isimler kullanılmaktadır, çalışmanız için önem arz edebilir diye, aynıyla aktarıyorum.

3) B.A. (lisans) programı müfredatı

1st Year				İçindekiler
	Semester I	TR 101	Turkish Language I	
		TR102	Turkish Grammar I	
	Semester II	TR201	Turkish Language II	
		TR202	Turkish Grammar II	
2nd Year				
	Semester III	TR-301	Turkish Language III	
		TR-302	Turkish Grammar III	
	Semester IV	TR-401	Turkish Literature in Republican Period I	
		TR-402	Ottoman Turkish I	
3rd Year				
	Semester V	TR-501	History of Turkish Language & Litreature I	Göktürk, Karahanlı Uygur,

		TR-502	Turkish Divan Literature I	
		TR-503	Turkish Folk Literature	
		TR-504	Modern Turkish Literature	Tanzimat, Servet-i Fünun, Fecr-i Ati
		TR-505	Ottoman Turkish II	
	Semester VI	TR-601	History of Turkish Language & Litreature II	Çağatay, Kıpçak, Eski Anad. Turkish
		TR-602	Turkish Literature in Republican Period II	
		TR-603	National Turkish Litrary Movement	
		TR-604	Divan Literature II	
		TR-605	Sufi Literature	

Tablo 3A: Tercihlerinde Türk diline yer veren öğrenci sayısı (lisans başvuru), kabul sayısı, yıllara ve cinsiyete göre öğrenci dağılımı

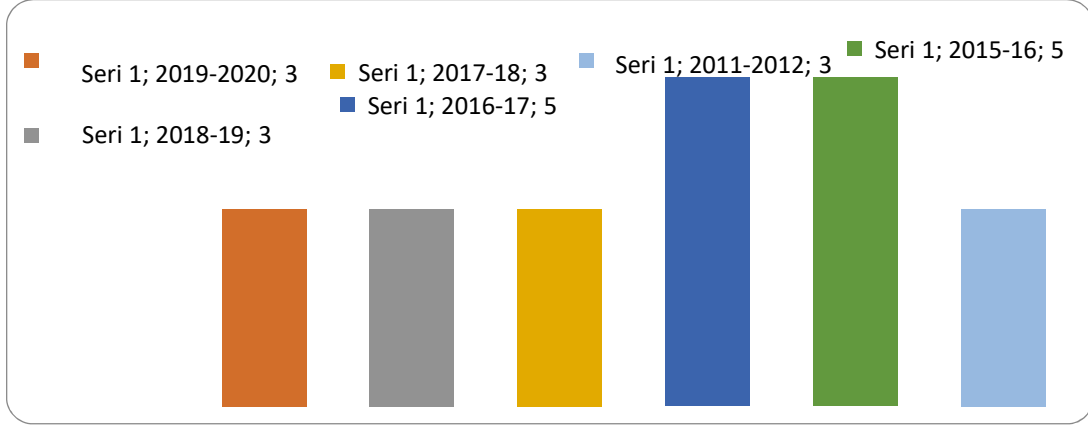
4) Yüksek Lisans

Bu bölümden mezun olup Türkiye’de Yüksek lisansını yapmak için öğrenciler Yurt dışı ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) programına başvururlar. YTB uzman personeli tarafından yapılan mülakatlarda başarılı öğrenciler burs almaya hak kazanıp Türkiye’de okuma fırsatı buluyorlar. Bu program sayesinde Hintli öğrencilerin bir kısmı Türkiye’nin çeşitli şehirlerindeki üniversitelerde

öğrenim görürken bir kısmı da bitirip halihazırda JMI'de öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. Türkiye'de yüksek öğrenim gören bu öğrenciler Türkiye ile Hindistan arasında dostluk köprüsünü kurmakta büyük rol oynamaktadır. YTB projesi sayesinde ileride her iki ülkenin karşılık etkileşimleri daha da hızlanacaktır.

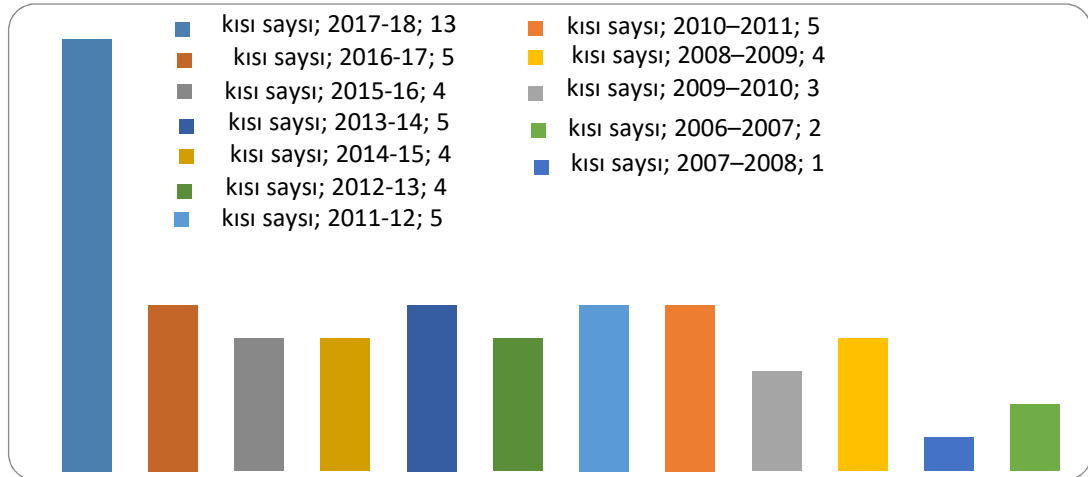
Tablo 4A: Yüksek Lisans kazanan öğrenciler

5) Yaz okulu

Yunus Emre Enstitüsü tarafından yürütülen Yaz Okulu Programı, her sene dünyanın dört bir yanından öğrencileri getirip Türkçe öğrenme, Türk kültürünü yakından tanıma fırsatı sunan bir programdır. Bu program, öğrencilerin Türkiye dışında diğer ülkelerin diline, kültürüne aşina olmaları gibi sosyal, duygusal ve yeteneksel gelişimlerine büyük bir katkı sunmaktadır. Öğrenciler bu program sayesinde hem yurt dışı tecrübesi kazanıp hem de bir kültür elçisi olarak ülkelere dönmektedir. Program sırasında öğrencilere uzmanlar tarafından çok verimli dersler verilmektedir. Öğrenciler çeşitli faaliyetler yaparak kendilerini geliştirirler. Aynı zamanda bir ay verilen Türkçe dersleri Türkçe dışında ilgi alanlarını daha iyi anlayabilmek için ve kariyerlerine yönelik daha iyi plan yapabilmek için öğrencilere her türlü imkan sağlamaktadır. Bu öğrencilerin bir kısmı daha sonra Yüksek lisans yapmak için Türkiye'yi tercihte bulunmaktadır.

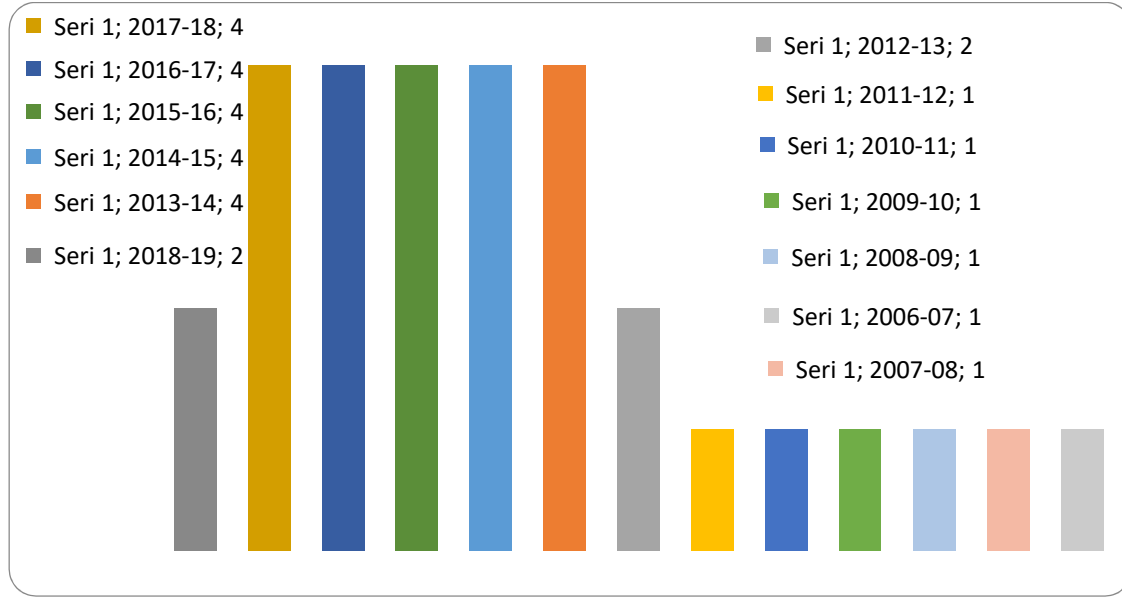
Tablo 5A: Yaz okulu kazanan öğrenciler

6) Öğretim elemanları

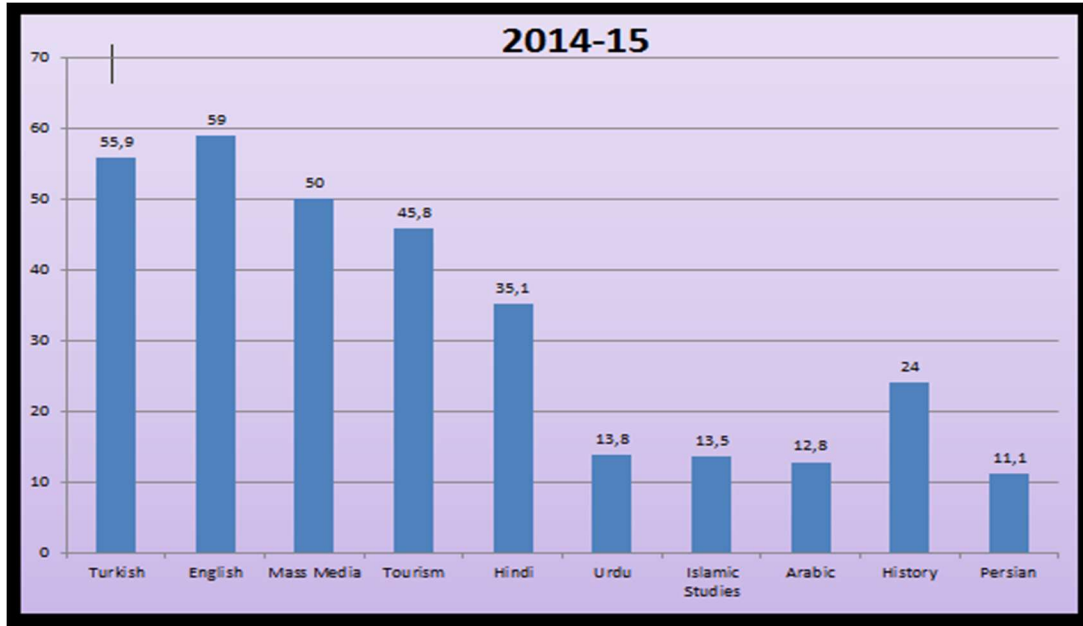
Bölüme her sene Türkoloji projesi kapsamında Yunus Emre Enstitüsü tarafından 3-4 Türk öğretim elemanı görevlendirilmektedir. Doktora düzeyinde Türkolog halihazırda yoktur. Ancak yüksek lisans açılması durumunda YEE'den talep edilecektir veya bu bölümden mezun olanların bir kısmı Türkiye'de doktoralarını tamamlayıp bölüme hizmet edeceklerdir. 2017'de 2 öğrenci Türkiye'de Yüksek lisanslarını bitirip bu bölüme öğretmen olarak dönmüş, 2018'de bir öğrenci Yüksek lisansını tamamladıktan sonra bu bölümde göreve başlamıştır. Şu an bölümde üç yerli öğretmen görev yapmaktadır. Türkiye'den gelen öğretim elemanları genellikle her yıl değişmektedir. Bu hususta bölgede yaşamının zorluklarının etken olduğu düşünülebilir.

Tablo 6A: Türkiye'den gelen öğretmen elemanlarının yıllara göre sayıları

7) Sayısal veriler ışığında tercih edilirlilik durumu

Hindistan'da üniversiteler merkezî bir sınavla değil, her üniversite kendi içinde, ilgili fakültelerin yaptığı seçme sınavları ile öğrenci kabul etmektedir. Bu çerçevede Türk Dili ve Edebiyatı programı için tercihte bulunan öğrencilerin, Beşeri Bilimler ve Diller Fakültesi içindeki yüzdeler aşağıdaki gibidir. Elbette bir kısmı sınava girmiş, bir kısmı farklı üniversite ve bölümlerden kabul aldığı için belki hiç sınava girmemiş de olabilir. Fakat aşağıdaki tabloda söz konusu fakülte'deki diğer bölümlerle birlikte Türk Dili ve Edebiyatı programının tercih edilirlilik oranı, İngilizce'den sonra en çok tercih edilen bölüm olarak açıkça görülmektedir. Programın cazip olmasında mezuniyet sonrasında iyi koşullarda istihdam olanakları ve Türkiye burslusu olarak Türkiye'de yükseköğretime devam edebilme beklentisi de etkili olmaktadır.

Tablo 7A: Tercih edilirlilik tablosu

8) Mezunlar nerelerde istihdam ediliyor? İş olanakları nelerdir?

Lisans mezunu öğrenciler yükseköğretim için burslu ya da bursuz şekilde Türkiye'ye gelme tercihinde bulunmaktadır. Ancak gelmek istemeyen veya Sertifika, Diploma, Yüksek Diploma programlarından mezun olmuş ya da hâlâ devam eden bazı öğrenciler, Hindistan'da çeşitli özel (uluslararası ticaretle meşgul olan) -Amazon, HP, India TV, Wipro, Oracle, Turkish Airways, TCS, Binary Sementic Ltd-şirketlerde ekonomik olarak oldukça iyi şartlarda istihdam edilmektedirler.

9) Seçmeli yabancı dil dersi olarak Jawaharnal Nehru'da Türkçe

Hindistan'ın Delhi eyaletinde bulunan bir başka üniversite, Jawaharnal Nehru'da da Yunus Emre Enstitüsünün protokolü çerçevesinde seçmeli ders olarak Türkçe yer almakta ve öğrenciler tarafından tercih edilmektedir. İçinde bulunduğumuz dönem itibarıyla, farklı bölümlerden yaklaşık 200 öğrenci seçmeli ders olarak Türkçe'yi tercih etmiştir. Bu öğrencilerin ağırlıklı olarak Arapça, İngilizce, Farsça gibi dil ve edebiyat bölümlerini okuyan öğrenciler olduğu dikkati çekmektedir.

Sonuç

Hindistan'ın Jamia Millia İslamia üniversitesi 2006'dan bu yana TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü ile beraber Türkçeye büyük hizmetler sunmaktadır. Hindistan'da Türkoloji bölümü Sertifika ile başlamış ve bugün lisans düzeyinde eğitim vermektedir. Bölüm açılır açılmaz öğrencilerin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Beşeri bilimler ve yabancı diller fakültesi içinde mezuniyetten sonra iş bulma imkanı sağlayacak birinci bölüm olmuştur. Bu bölüm Hindistan ile Türkiye arasındaki ticaret, teknoloji, sanat gibi hassas konularda önemli rol oynayacaktır. Aynı zamanda Hindistan kütüphanelerinde tozlanmaya mahkum olan dev eserlerin yeniden dünyaya tanıtılmasına fırsat sunulmuş olacaktır. 2006'dan bu yana bu bölüm çok hızlı bir şekilde hedefine doğru ilerlemektedir. Yüksek lisans açılması yönünde çalışmalar başlanmış, üniversitenin yönetmelikleri çerçevesinde hazırlıklar sona ermiş olup bir yıl sonra açılması öngörülmektedir. İlgili Senato kararının olumlu yönde çıkması durumunda, Türk Dili Koordinatörlüğü,

2020-2021 dönemi için, Yüksek Lisans Programına öğrenci kabul etmeyi hedeflemektedir. Üniversite içindeki genel yapıyı ve öğrencilerin algısını göz önünde tutarak şu söylenebilir ki, ancak böylece bölüm hüviyetini de tam anlamıyla kazanmış olacaktır. Bölümün durumunu görünce Hindistan'da Türkçe eğitiminin geleceğinin çok parlak olacağını söyleyebiliriz.

Kaynakça

- 3 Jamia students get Turkish scholarships <https://www.indiatoday.in/education-today/news/story/3-jamia-students-get-turkish-scholarships-1590489-2019-08-22> (son erişim tarihi: 6.07.2019)
- A.U. Asif. Chauthi Duniya, Mayıs 16, 2017, <http://urdu.chauthiduniya.com/> (son erişim tarihi 20-08-2019)
- Alam, M. (2017, 07 Mayıs). Türk Dili ve Edebiyatı Programı koordinatörlüğünün verileri, JMİ Üniversitesi.
- Bilkan, A. F. (1998). Hindistan'da Gelişen Türk Edebiyatı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Bokuleva, Bota., Avakova, Rauşangül, Abeldayev, Jenisbek. (2012). Türk Kültürünün Hindistan Uygarlığına Etkisi. Türk Dünyası Dncelemeleri Dergisi, XII/1, 441-454.
- Husain, Shakir. (2018, 08 Eylül). Turkey Ready To Fund Turkish Language Centre At Jamia. BW Businessworld.
- İndia-Turkey Relation2018, <http://www.indembassyankara.gov.in/page/relation/> (son erişim tarihi: 1.07.2019)
- Jamia News https://www.facebook.com/1466028126807128/posts/1903306363079300/?substory_index=0 (son erişim tarihi: 1.08.2019)
- Macun, İnci. (1990). Hindistan'da Türk-Müslüman Mimari. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi, 1-2
- Malkoç, E. (2016). 20.Yüzyılın ikinci yarısında Türkiye ile Hindistan'ın siyasi ilişkileri. Avrasya İncelemeleri Dergisi, V/1, 110-111
- Prospectus- Jamia Millia İslamia 2019-2020, http://jmicoe.in/pdf18/Prospectus_2019-20-new.pdf (son erişim tarihi: 20.07.2019)
- Six Jamia Millia Islamia students from B.A. (Hons) Turkish Language and Literature have been awarded full scholarships by the state of Turkey to pursue further studies in Turkey. <https://www.facebook.com/turkishlanguageandliterature/> (son erişim tarihi: 20.08.2019)
- Turkey Ready To Fund Turkish Language Centre At Jamia, 08 september 2016 <http://www.businessworld.in/article/Turkey-Ready-To-Fund-Turkish-Language-Centre-At-Jamia/08-09-2016-> (son erişim tarihi: 10.08.2019)
- Türkiye-Hindistan Siyasi İlişkileri <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-hindistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (son erişim tarihi: 15.08.2019)
- <http://www.indembassyankara.gov.in/page/relation>.
- <https://www.facebook.com/turkishlanguageandliterature>.
- <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-hindistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa>.
- <https://www.rteurdu.com/aid-documents-of-the-zamindar-newspaper-lahore-t-ottoman-empire>.